

Małgorzata Baranowska

75 rocznica urodzin Władysława Broniewskiego

Biuletyn Polonistyczny 16/47, 113-116

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kiego, jego zadań oraz stosunku do autora, dzieła i publiczności literackiej. Szczególny nacisk położony został na konstatacje dotyczące stosunku wypowiedzi krytycznej do dzieła literackiego, zapowiadającego sytuację bliską krytyce romantycznej.

Referat dra Mariana Maciejewskiego, " »Synowie sławy« . Poemat epicki okresu Oświecenia wobec problematyki preromantyzmu", podjął bardzo istotny problem przemian gatunkowych epiki wierszowanej. Wnikliwa interpretacja tekstów poematów epickich z początku XIX w. pozwoliła autorowi zaprezentować tezę, iż w omawianym okresie zachodzą w tym gatunku istotne zmiany jakościowe, sygnalizowane przez cały szereg swoistych znaków literackich. Należy do nich przede wszystkim konstrukcja i wyposażenie bohaterów charakteryzowanych jako "synowie sławy".

Referat mgr Aliny Siomka Jłowny, "Z zagadnień epigramatu w okresie przedromantycznym", dotyczył epigramatycznej twórczości Kazimierza Brodzińskiego i interesował się tymi cechami, które ją odróżniają od wzorca klasycystycznego. Autorka podjęła próbę zinterpretowania swoistej filozofii wpisanej w epigramatykę tego autora, której sens oddawała formuła: "Cichej prawdzie hołduję i starej prostocie".

Wszystkie referaty były przedmiotem obszernych dyskusji, w których zajmowano się zarówno rozwijanymi w nich problemami szczegółowymi, jak i generalnymi wnioskami, jakie z tych rozważań płynąć mogą dla kwestii zasadniczej - potrzeby i zawartości znaczeniowej terminu "preromantyzm" w literaturze polskiej. Sprawa ta winna stać się przedmiotem dalszych badań, którymi objąć trzeba szczególnie literaturę lat 1800-1820.

Dr hab. Teresa Kostkiewiczowa
Instytut Badań Literackich

**75 ROCZNICA URODZIN
WŁADYSŁAWA BRONIEWSKIEGO
Sprawozdanie z sesji naukowej**

W dniach 15-16 grudnia 1972 r. odbyła się Sesja Naukowa z okazji 75 rocznicy urodzin Władysława Broniewskiego, zorganizowana przez Instytut Badań Literackich PAN.

Zarówno referaty, jak dyskusje skupiały się wokół dwóch głównych problemów:

1. Analiza twórczości Broniewskiego, ze szczególnym zwróceniem uwagi na sprawę jego "rozdarcia" na "poetę społecznego" i "lirycznego" i obecności w jego poezji tradycji romantycznych.

2. Recepcja poezji Broniewskiego w Polsce w czasie wojny i w okresie powojennym, kiedy odbiór ten nabrał specyficznych rysów "oficjalności", a także tłumaczenia i związki z pisarzami ZSRR i Czechosłowacji.

Ryszard M a t u s z e w s k i w referacie "Pierwiastek tragiczny w twórczości Broniewskiego" przypomniał dyskusje wokół kształtowania się w Polsce tzw. poezji proletariackiej, w których Broniewski był wielokrotnie atakowany za swój „liryzm” i „miękkosć”. Referent stwierdził, że przede wszystkim właśnie w liryce walczącej wyraża się tragizm poezji Broniewskiego, której bohater liryczny przeżywa bunt i często ponosi klęskę, a także, że poeta miał szczególną skłonność do dramatyzowania historii.

Helena K a r w a c k a (UŁ), mówiąc o "Młodości literackiej Broniewskiego", zajęła się okresem najżywiej interesującym wszystkich badaczy, kiedy krystalizowały się poglądy i poetyka Broniewskiego.

Eugenia R e c h t s i e g e l (Berlin) w referacie pt. "Metaforyka a frazeologia w twórczości Broniewskiego" ukazała - operując przykładami metafor i związków międzywyrazowych - jak wiele czerpał poeta z języka potocznego.

Heinrich O l s c h o w s k y (NRD) poruszył sprawę "Antynomii w poetyce Broniewskiego", określając opozycję roli poezji i poety - w jego rozumieniu - jako składającą się z szeregu opozycji podporządkowanych poezji "wizyjnej" i "praktycznej". Tradycję pierwszej wywiódł z twórczości romantyków oraz Błoka i Jesienina, drugiej - z pisarstwa Przybosa, Małajkowskiego, Brechta.

Małgorzata B a r a n o w s k a (IBL), analizując - w referacie "Żywioły i instytucje" - wiersze "Bakunin" i "Rimbaud", pokazała funkcjonowanie w nich romantycznej "poetyki żywiołów", przeciwstawianej przez Broniewskiego instytucjona-

lizacji funkcjonującej w ramach poezji stereotypowo "proletariackiej". Równocześnie jednak poeta, posługując się stereotypami romantyzmu, poddawał swą poezję rodzajowi instytucjonalizacji, przed którą się bronił.

Alina K o w a l c z y k o w a (IBL), mówiąc o "Tradycji romantycznej w twórczości Broniewskiego", starała się dowieść, że owa tradycja znajduje również wyraz w krytyce i badaniach nad spuścizną literacką poety, który funkcjonuje w nich na zasadzie jakby twórcy dziewiętnastowiecznego, podczas gdy sam w swym piarstwie stara się pogodzić własne przeżycie poezji Słowackiego z wizją proletariatu.

Wiktor C h o r i e w (Moskwa) zajął się zagadnieniem "Broniewski i kultura radziecka". Przedstawiając związki między literaturami rewolucyjnymi różnych krajów, pokazał m.in., jak Barbuse wpływał na Majakowskiego i poprzez niego, a także bezpośrednio - na Broniewskiego.

Seweryn P o l l a k w referacie "Broniewski w kręgu poezji rosyjskiej" podjął analizę przedwojennych i powojennych przekładów wierszy Broniewskiego na język rosyjski, stwierdzając przy tym, że dalekie są one na ogół od oryginałów, często dlatego, że każdy tłumacz przekładał je po trosze na swój własny styl.

Halina I v a n i ě k o v á (Bratysława), mówiąc o "Recepcji twórczości Broniewskiego w Czechach i Słowacji", przedstawiła jego osobiste kontakty z poetami Czech i Słowacji oraz kontakty tamtejszych czytelników z jego poezją.

Feliksa L i c h o d z i e j e w s k a (IBL) zaprezentowała materiałowy referat dotyczący "Recepcji Broniewskiego w latach wojny i okupacji", w którym podsumowała swoje dotychczasowe badania nad tym okresem twórczości pisarza. Pokazała - na przykładach czasopism konspiracyjnych różnych orientacji - że funkcjonował on także jako poeta anonimowy i był popularny po obu stronach "linii demarkacyjnej".

Stanisław B a r a ń c z a k (UAM) zestawił różne rodzaje interpretacji twórczości Broniewskiego, która - w wyniku, jak je nazwał, interpretacji: redaktorskiej, translatorskiej, ikonicznej, muzycznej i estradowej - bywa zmieniana w zależności od intencji interpretatora. Wywołuje to w rezultacie

powszechną zmianę odbioru w stosunku do intencji samego poety (Broniewski prawdziwy i Broniewski z akademii "ku oczom").

W sesji wziął m.in. udział Antoni Słoniński, który podzielił się ze słuchaczami swymi wspomnieniami o narodzinach przyjaźni z Broniewskim i kontaktach z nim w redakcji "Wiadomości Literackich".

Mgr Małgorzata Baranowska
Instytut Badań Literackich